

Sumağın Sırrı*

Sağatbek Medeubekule**

Bir zamanlar adaletli bir han varmış. Bu han, halkına, desen, nakış, dikiş, keçe, dokuma ve kuyumculuk zanaatlarını öğrenmelerini emretmiş. Halkı bu emre uymuş ve evlerinin içini-dışını, giysilerini, eşyalarını, ev aletlerini ve silahlarını çok güzel desenlerle, nakışlarla bezemişler. Bu yüzden, halkın önderi *Oyu Han* adını almış.

Birgün komşu yurdun Hanı savaş açmış ve Oyu Han'ı yenerek, tahtından indirmiş ve bütün yurdu hakimiyeti altına almış. Eski gelenek, görenek ve geçmişi silip, sanatı ve diğer kültürel öğelerini yok ederek, yenisini kurmayı düşünmesinden dolayı ona *Joyu Han* adını vermişler. Bütün bu olanlardan, zindanda yatan Oyu Han'ın haberi olmuş.

Birgün Joyu Han'ın oğlu tek başına ava çıkmış. Eti ve derisini almak niyetiyle yoluna çıkan bütün hayvanları acımasızca öldürmüştü. Bir baykuş ona saldırmış ve iki gözünü oymuş. Hiçbir şey göremeyen oğul yoluna devam etmiş, ancak bir uçurumun kenarından göle düşerek, ölmüş.

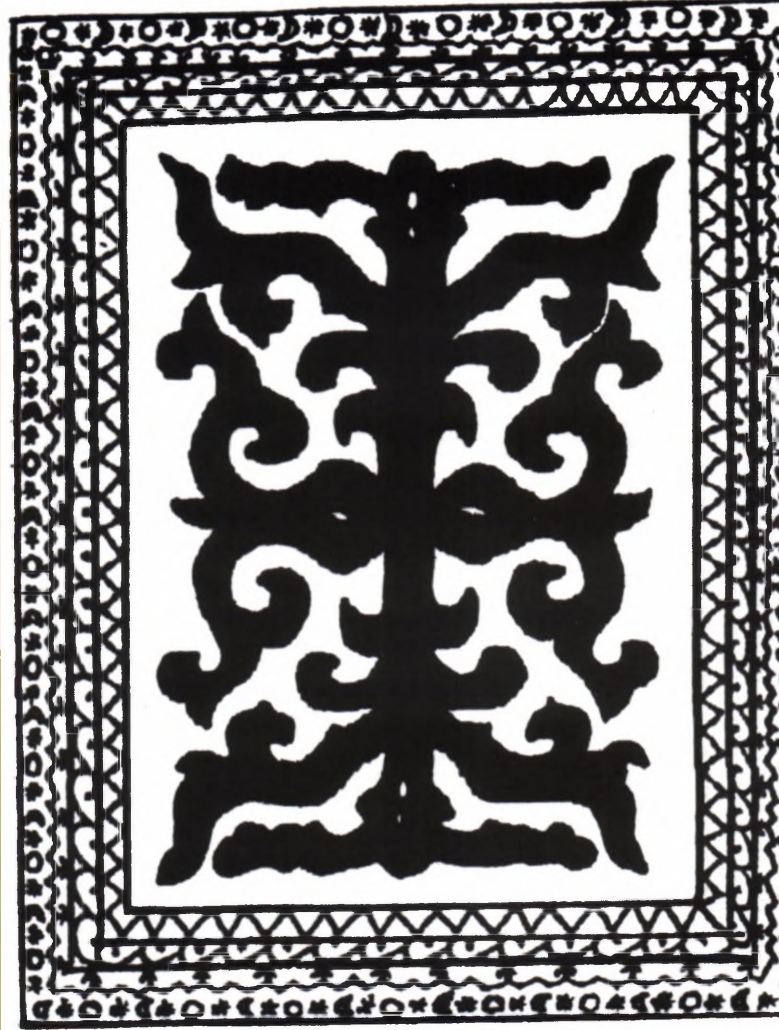
O sırada Oyu Han çocuğu aramak için yola çıkmaya karar vermiş. Yolculuğu sırasında rastladığı bütün yaralı hayvanları tedavi etmiş. Sonra yolda rastladığı baykuşun kırık kanadını tedavi ederek;

"Joyu Han'ın oğlunu gördün mü?" diye sormuş.

Baykuş:

"Soğukkanlı, kötü Han çocuğu yolunda rastladığı tarla faresini, keçiyi, meralı, kodusu ve kaplanı yaralayıp, balığı karaya çıkarttı. Sonra geri dönerek hepsini kesmek istediğinde ben, onun iki gözünü oydum. Çünkü, onun yaraladığı her hayvan Oyu Han'ın hayvanları idi. Han çocuğu şimdi gölde; öldü" demiş.

Olanları öğrenen Oyu Han, evine dönünce duyduklarını sırasıyla sumağa geçirerek, Joyu Han'ın önüne serdi. Sumağın, göz kamaştırıcı deseni, canlı, güzel renkleri bakan kişinin içini saracak kadar sihirli olmuştu. Joyu Han, sumağın bezemesinin ardarda gelen nakışlarına bakarak, şöyle yorumlamış:

1. Çocuk yüksek yüksek dağları aşıp...

* Bir Kazakistan efsanesi. (Türkiye Türkçesi'ne Aktaranlar: İntımak Nurmuhammadova; Serap Leloğlu-Ünal.)

** Kazakistan.

2. Derin derin sulardan geçip...

3. Vahşi ormanı gezip,

4. Gündüz, gece yorulmadan yürümüş.

5. Yürüdüğü yollarda uçan kuşlarla karşılaşmış,

6. Geyikle karşılaşmış,

7. Dağ keçisine rastlamış.

8. Önüne koda çıkmış.

9. Gezen farelere de rastlamış.

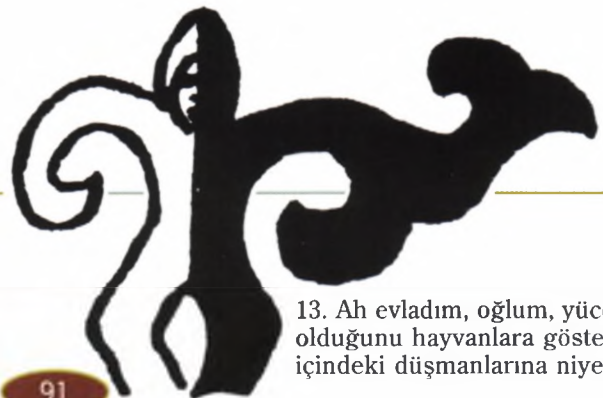

10. Kaplanla da karşı karşıya gelmiş.

11. Balığa da rastlamış.

12. Aydın göle düşmüş.

13. Ah evladım, oğlum, yüce gücün sahibi olduğunu hayvanlara göstereceğine, yurt içindeki düşmanlarına niye göstermedin?